

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СІАЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ БЕЛАРУСІ І УПРАВЛЕННЯ ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СНК БССР

№ 3 (526)

Нядзеля, 20 студзеня 1946 г.

Цана 50 кап.

Вялікі Ленін з намі

Няма слоў, якімі-б можна было выказаць усю глыбіню і бязмежную любасць нашага народа да вялікага Леніна. 22 гады з дня, калі перастала біцца яго сэрца, не зацімнілі ва ўдзячнай памяці савецкіх людзей геніяльнага вобраза найвялікшага чалавека эпохі. Больш таго, кожны новы дзень, месяц, год, пражыты без Леніна, прыносіць усё новае і новае падцвердженні вечнай жывучасці ленінскага духу, глыбіні, жыццёвасці, усёперамагаючай сілы ленінскіх ідэй, велічыннасці і неўміручасці ленінскай справы.

Велізарная спадчына ленінізма, якую ўзбагаціў Вялікі Сталін, з'яўляецца для нас скарбніцай ідэйнага багацця.

Вялікае вучэнне Леніна—Сталіна, якое робіцца здабыткам усё больш і больш шпрыхі мас, ператварылася ў мацнейшую зброю савецкіх людзей і адначасова служыць для іх кампасам, па якому правяралася кожны крок няспыннага руху наперад.

Магутнае дрэва новага жыцця, якое было пасаджана мудраю рукою Уладзімера Ільіча Леніна і беражліва вырошчвалася і вырошчвалася вялікім Сталіным, шуміць над намі густымі лістамі, корнік нас сваімі багатымі дарамі, беражэ нас у час навалы і служыць нам той мацнейшай апарай, на якую мы абіраемся, калі варожая сіла імкнецца прылушчыць нас да зямлі.

Вялікія запаведы Леніна жывуць цяпер у масавым гераізме працоўных. Клятвы, што даў ля труны Леніна таварыш Сталін 22 гады назад, была паўторана шматмільённымі вуснамі народа. 22 гады мы ідзем за мудрым Сталіным па шляху, які вызначыў Ленін. Гэта адны верны шлях, і мы ніколі не саступім з яго!

Вялікія Ленін і Сталін з'яўляюцца стваральнікамі дзяржавы новага тыпу — Савецкай сацыялістычнай дзяржавы. Толькі ва ўмовах такой дзяржавы магла з'явіцца новая дэмакратыя— дэмакратыя сацыялістычнага грамадства, сацыялістычная дэмакратыя.

Растлумачваючы сутнасць савецкай улады, Ленін гаварыў, што самая шырокая маса працоўных нашай краіны «прыцягваюцца цяпер да сталага і абавязковага, прытым рашаючага, удзелу ў дэмакратычным кіраванні дзяржавай». Палажэнне Леніна пра «абавязковы, прытым рашаючы, удзел у дэмакратычным кіраванні дзяржавай» шырокіх народных мас знайшло сваё поўнае адлюстраванне ў вялікай Сталінскай Канстытуцыі — самай дэмакратычнай канстытуцыі ў свеце.

Советы, у якіх Ленін першы ўбачыў форму дзяржаўнай улады, стварылі неабмежаваныя магчымасці удзелу народных мас у кіраванні дзяржавай і да-

зволілі народу развіць велізарную творчую палітычную актыўнасць.

«... Советы,—пісаў таварыш Сталін,— з'яўляюцца непасрэднымі арганізацыйнымі і адміністрацыйнымі арганізацыямі і, значыць, найбольш аўтарытэтнымі арганізацыямі мас, якія максімальна дэгім робяць іх удзел у стварэнні новай дзяржавы і у кіраванні ёю і якія максімальна развіваюць рэвалюцыйную энергію, ініцыятыву, творчыя здольнасці мас...»

Сутнасць і веліч савецкай дэмакратыі асабліва поўна і акрэслена ўдавожна цяпер, у час падрыхтоўкі да выбараў у вышэйшы орган Савецкай улады—Вярхоўны Совет СССР. Народ вылучыў кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета сваіх лепшых прадстаўнікоў, патрыётаў Радзімы, якія на справе даказалі вернасць справе Леніна—Сталіна, гадоўнасць верай і праўдай служыць Савецкай Радзіме.

Усеагульным палітычным уздымам народных мас суправаджалася вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты і іх рэгістрацыя арганізацыйнымі камісіямі. Хваля палітычнай актыўнасці савецкіх людзей не зменшылася і цяпер, калі ідзе агітацыя за вылучэння кандыдатаў. Наадварот, яна будзе нарастаць усё больш і больш, пакуль не дасягне свайго вышэйшага пункту і не ператворыцца ў магутную пераможную дэманстрацыю блока камуністаў і беспартыйных у дзень выбараў, блока, які вызначыць сабой сутнасць савецкай дэмакратыі.

«Вялікі Ленін, які стварыў нашу Дзяржаву, гаварыў, што асноўнай якасцю савецкіх людзей павіна быць храбрасць, адвага, няведанне страху у барацьбе, гадоўнасць біцца разам з народам супроць ворагаў нашай радзімы. Трэба, каб гэтая выдатная якасць большымі стала здабыткам мільёнаў і мільёнаў Чырвонай Арміі, нашага Чырвонага Флота і ўсіх народаў Савецкага Саюза» (Сталін).

Беларускі народ нясе ў сваім сэрцы неўміручы вобраз Вялікага Леніна. Натхнёны ленінскімі ідэямі, пад вадзіцельствам геніяльнага Сталіна, ён муна змагаўся за чэсць і незалежнасць Савецкай Радзімы ў час Вялікай Айчыннай вайны, і выйшаў пераможкам.

Натхнёны ленінскімі ідэямі, пад вадзіцельствам геніяльнага Сталіна, ён і надалей у дружнай сям'і народаў СССР будзе змагацца за вялікую народную справу, за тую справу, якой цалкам, без астатку прысвяціў сваё жыццё Ленін.

Вобраз Вялікага Леніна будзе заўсёды жыць у нашых сэрцах, спрод нас, з намі.

СТАЛІНСКАЯ ВЫБАРЧАЯ АКРУГА г.р. МАСКВЫ

Акруговая Выбарчая Камісія зарэгістравала кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза Іосіфа Вісарыянавіча СТАЛІНА

ПАСТАНОВА АКРУГОВАЙ ПА ВЫБАРАХ У СОВЕТ СІАЮЗА ВЫБАРЧАЙ КАМІСІІ

Разгледзеўшы паступіўшыя ў Акруговую выбарчую камісію пратокі аб вылучэнні кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР па Сталінскай выбарчай акрузе № 2 па выбарах у Совет Саюза Вярхоўнага Савета СССР Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна і заяву аб яго згодзе балатыравацца па дадзенай выбарчай акрузе ад вылучыўшых арганізацый, Акруговая выбарчая камісія, на падставе прадстаўленых дакументаў, устанавіла, што Іосіф Вісарыянавіч Сталін вылучаны кандыдатам у дэпутаты ў поўнай адпаведнасці з арт. 57, 58, 59, 60, 61 і 62 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР».

На падставе арт. 63 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР» Акруговая выбарчая камісія паставіла:

Зарэгістраваць кандыдатам у дэпутаты у Вярхоўны Совет СССР СТАЛІНА Іосіфа Вісарыянавіча, 1879 года нараджэння, які пражывае ў г. Маскве, члена ВКП(б), Старшыню Савета Народных Камісароў СССР, для балатыроўкі па Сталінскай выбарчай акрузе № 2 па выбарах у Совет Саюза, вылучанага ад агульных сходаў рабочых, інжынераў і служачых Маскоўскага Электразавода, Матэрыялабудаўнічага завода, Машынабудаўнічага завода, камбіната імя Шчэрбакова, Харчолага камбіната імя Мікаяна, ад агульнага схода прафесараў, выкладчыкаў, студэнтаў, рабочых і служачых Маскоўскага Вышэйшага тэхнічнага вучылішча імя Баумана.

На падставе арт. 65 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР», уключыць кандыдатам у дэпутаты СТАЛІНА Іосіфа Вісарыянавіча ў выбарчы бюлетэнь для галасавання па Сталінскай выбарчай акрузе № 2 па выбарах у Совет Саюза.

У адпаведнасці з арт. 64 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР» гэту пастанову апублікаваць для ўсеагульнага ведама.

Старшыня Акруговай выбарчай камісіі М. С. Камароў.

Нам. старшыня Акруговай выбарчай камісіі М. А. Саверын.

Члены Акруговай выбарчай камісіі: П. Т. Алёшына, М. І. Баранова, Я. Н. Волкаў, Г. Н. Капельнікаў, Ю. Н. Лебедзеў, А. Т. Туманаў, С. А. Жолнін, Н. В. Чыркова.

Сакратар Акруговай выбарчай камісіі М. І. Нікольскі.

МІНСКАЯ ГАРАДСКАЯ ВЫБАРЧАЯ АКРУГА

Мінская гарадская акруговая выбарчая камісія зарэгістравала кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза Клімента Ефрэмавіча ВАРШЫЛАВА

ПАСТАНОВА АКРУГОВАЙ ПА ВЫБАРАХ У СОВЕТ СІАЮЗА ВЫБАРЧАЙ КАМІСІІ

Разгледзеўшы паступіўшыя ў Акруговую выбарчую камісію пратокі аб вылучэнні кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР па Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 530 па выбарах у Совет Саюза Варшылыва Клімента Ефрэмавіча і заяву аб яго згодзе балатыравацца па дадзенай выбарчай акрузе, ад выставіўшых арганізацый, Акруговая выбарчая камісія на падставе прадстаўленых дакументаў устанавіла, што Варшылыва Клімент Ефрэмавіч вылучаны кандыдатам у дэпутаты ў поўнай адпаведнасці з артыкуламі 57, 58, 59, 60, 61 і 62 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР».

На падставе арт. 63 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР» акруговая выбарчая камісія паставіла:

Зарэгістраваць кандыдатам у дэпутаты ў Вярхоўны Совет СССР ВАРШЫЛАВА Клімента Ефрэмавіча, 1881 года нараджэння, які пражывае ў г. Маскве, члена ВКП(б), намесніка старшыні СНК СССР, для балатыроўкі па Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 530 па выбарах у Совет Саюза, вылучанага ад агульных сходаў рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых паравознага дэпо ст. Мінск, станкабудаўнічага завода імя Кірава, Мінскай ГЭС № 2, акадэмікаў і навуковых супрацоўнікаў Акадэміі Навук БССР і агульнага схода асабавога састава ваеннаслужачых Мінскага гарнізона.

На падставе арт. 65 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР» уключыць кандыдатуру Варшылыва К. Е. у выбарчы бюлетэнь для галасавання па Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 530 па выбарах у Совет Саюза.

У адпаведнасці з арт. 64 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР» гэту пастанову апублікаваць для ўсеагульнага ведама.

Старшыня Акруговай выбарчай камісіі В. А. Горын.

Намеснік старшыні Акруговай выбарчай камісіі Ю. Я. Жукава.

Члены Акруговай выбарчай камісіі: М. Ц. Лынькоў, А. Я. Пракапчук, А. В. Нікалава, А. І. Зюлаў, Н. В. Нусова, Л. В. Радчанка, В. В. Папковіч, В. А. Зубаў.

Сакратар Акруговай выбарчай камісіі П. Ц. Клявакін.

ПЕРАД ВЫБАРАМІ

Лектарская група Мінскага гаркома КП(б)Б арганізуе рад лекцый аб літаратуры і мастацтве на выбарчых участках.

З дакладам на тэму «Сталінская Канстытуцыя ў мастацкай літаратуры» выступіць тав. Фіглоўская. Тав. Грынблат будзе чытаць лекцыю на тэму «Сталінская Канстытуцыя ў фальклоры». На адным з выбарчых участкаў выступіць з лекцыяй тав. Кучар на тэму «Беларуская літаратура ў гады Айчыннай вайны». На гэту ж тэму выступіць таксама тав. Жыдовіч. Аб беларускім тэатры ў гады Айчыннай вайны будзе чытаць лекцыю тав. Модэль. На тэму «Вобраз маладога чалавекі сталінскай эпохі ў мастацкай літаратуры» будзе чытаць тав. Маслоўскі. З лекцыяй выступіць таксама беларускі паэт тав. Пестрак.

У Мінск вярнулася брыгада Беларускай кіно-студыі ў складзе аператараў т. т. Цеслюка і Берава, якая праводзіла здымкі на прадвыбарчых участках у калгасах рэспублікі.

Аператары І. Вейнеровіч, С. Фрыд і Доўнар зрабілі здымкі і гуказапісы падчас кіно-рэспубліканскай выбарчай камісіі, а таксама сходаў па вылучэнні кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР на прадпрыемствах г.р. Мінска.

Беларуская кіно-студыя падрыхтоўвае спецыяльны выпуск, прысвечаны дню выбараў.

У лютым месяцы адчыніцца Рэспубліканская выстаўка работ мастакоў БССР, прысвечаная дню выбараў у Вярхоўны Совет СССР.

Журы вылучыла ўжо на выстаўку 150 экспанатаў.

Пад Ленінскім сцягам працоўныя нашай краіны дэманструюць сваю згуртаванасць вакол большэвіцкай партыі і правядыра народаў Вялікага СТАЛІНА.

КІРАУНІКІ ПАРТЫІ і УРАДА зарэгістраваны кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР

З велізарным палітычным уздымам рыхтуюцца народы нашай краіны да выбараў у Вярхоўны Совет СССР. Магутная і пераможная сіла адзінства савецкіх людзей, іх гарачая любоў і адданасць вялікаму Сталіну, непарушны блок камуністаў і беспартыйных.

Шматлікія перадвыбарчыя сходы працоўных і нарады выбаршчыкаў, прысвечаныя згодзе Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна і яго бліжэйшых паплечнікаў балатыравацца ў дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР, яшчэ і яшчэ раз прадэманстравалі гарачую любоў народа да партыі Леніна—Сталіна і яе кіраўнікоў.

Згодна з пастановамі акруговых выбарчых камісій, на падставе артыкула 63 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР», зарэгістраваны:

Іосіф Вісарыянавіч Сталін — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Сталінскай выбарчай акрузе № 2 (г.р. Масква) па выбарах у Совет Саюза;

Вячаслаў Міхайлавіч Молатаў — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Молатаўскай выбарчай акрузе № 3 (г.р. Масква) па выбарах у Совет Саюза;

Міхаіл Іванавіч Калинин — кандыдатам у дэпутаты Савета Нацыянальнасцей па Ленінградскай гарадской выбарчай акрузе № 3 па выбарах у Совет Нацыянальнасцей ад РСФСР;

Клімент Ефрэмавіч Варшылыва — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 530 па выбарах у Совет Саюза;

Лазар Мансеевіч Кагановіч — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Ташкентскай — Ленінскай вобласці акрузе № 576 па выбарах у Совет Саюза;

Андрэй Андрэевіч Андрэеў — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Ашхабадскай выбарчай акрузе № 571 па выбарах у Совет Саюза;

Анастас Іванавіч Мікаян — кандыдатам у дэпутаты Савета Нацыянальнасцей па Ерванскай — Сталінскай вобласці акрузе № 120 па выбарах у Совет Нацыянальнасцей;

Андрэй Александравіч Жданаў — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Валадарскай вобласці акрузе № 34 (г.р. Ленінград) па выбарах у Совет Саюза;

Нікіта Сяргеевіч Хрушчоў — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Кіеўскай—ленінскай выбарчай акрузе № 425 па выбарах у Совет Саюза;

Лаўрэнцій Паўлавіч Берыя — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Ібілскай — Сталінскай выбарчай акрузе № 555 па выбарах у Совет Саюза;

Георгій Максімільянавіч Маленкоў — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Ленінградскай выбарчай акрузе № 15 (г.р. Масква) па выбарах у Совет Саюза;

Нікалай Міхайлавіч Швернік — кандыдатам у дэпутаты Савета Нацыянальнасцей па Свердловскай выбарчай акрузе № 17 па выбарах у Совет Нацыянальнасцей ад РСФСР;

Нікалай Аляксеевіч Вознесенскі — кандыдатам у дэпутаты Савета Нацыянальнасцей па Горкаўскай выбарчай акрузе № 15 па выбарах у Совет Нацыянальнасцей ад РСФСР.

НАВІНЫ МАСТАЦТВА

З 1 студзеня ў Маскве адбываецца казаве жыццё лянінградскай моладзі ў кінафестывалі, прысвечаны выбарам у Вярхоўны Совет СССР.

У кінатэатрах сталіцы ў дні фестывалю дэманструюцца кінафільмы «Чалавек з ружом», «Неба Масквы», «Чапеў», «Сувораў», «Кутузаў», «Зоя», «Парад перамогі» і другія.

У фільм усе кінотэатры арганізаваны выстаўкі, праводзіцца лекцыі і гутаркі.

Маскоўскі тэатр імя Ермолавай скончыў работу над спектаклем «Даўня прыяцель» Л. Малі. Спектакль паказвае засл. дзеяч мастацтва А. Лабанавым. Прэм'ера адбылася ў студзені г. г.

12 студзеня ў тэатры імя Ленінскага Комсамола ў Маскве, адбылася прэм'ера спектакля «Наш агульны прыяцель»—інсцэніроўка Наталлі Вокстэрн рамана Ч. Дыкенса. Спектакль пастаўлены народным артыстам РСФСР І. Берсеневым.

Рэгістрацыя кандыдатаў ад беларускага народа

Беларускі народ вылучыў сваіх лепшых прадстаўнікоў кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР.

Вылучэнне кандыдатаў — сведчанне вялікага даверу народа сваім найбольш вартым прадстаўнікам, ацэнка іх практычнай дзейнасці на карысць Радзімы, іх вернага служэння справе партыі Леніна—Сталіна.

Кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР, на падставе артыкула 63 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР», акруговымі выбарчымі камісіямі зарэгістраваны:

Старшыня СНК БССР і Сакратар ЦК КП(б)Б Панцелеймон Кандрэцэвіч Панамарэнка — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Мінскай сельскай выбарчай акрузе № 531 па выбарах у Совет Саюза;

Сакратар ЦК КП(б)Б Нікалай Васільевіч Кісялёў — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Брэсцкай выбарчай акрузе № 519 па выбарах у Совет Саюза;

Намеснік Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Нікіфар Якаўлевіч Наталевіч — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Слуцкай выбарчай акрузе № 518 па выбарах у Совет Саюза;

Першы Намеснік Старшыні Соўнаркома БССР Пётр Адамавіч Лявіцкі — кандыдатам у дэпутаты Савета Нацыянальнасцей па Рагачоўскай выбарчай акрузе № 63 па выбарах у Совет Нацыянальнасцей;

Сакратар ЦК КП(б)Б Уладзімер Нікіфаравіч Малін — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Баранавіцкай выбарчай акрузе № 513 па выбарах у Совет Саюза;

Сакратар ЦК КП(б)Б Цімафей Сазонавіч Гарбуноў — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Драгічынскай выбарчай акрузе № 539 па выбарах у Совет Саюза;

Намеснік Старшыні Соўнаркома БССР, Старшыня Дзяржаўнай планавай камісіі БССР Грыгорый Барысавіч Эйдзінаў — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Горацкай выбарчай акрузе № 534 па выбарах у Совет Саюза;

Народны Камісар дзяржаўнай бяспекі БССР Лаўрэнцій Фаміч Цанава — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Магілёўскай выбарчай акрузе № 533 па выбарах у Совет Саюза;

Сакратар ЦК КП(б)Б Нікалай Ефрэмавіч Аўхімовіч — кандыдатам у дэпутаты Савета Нацыянальнасцей па Мазырскай сельскай выбарчай акрузе № 73 па выбарах у Совет Нацыянальнасцей;

Намеснік Старшыні Соўнаркома БССР і Народны Камісар земляробства БССР Іван Ануфрыевіч Крупеня — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Полацкай выбарчай акрузе № 542 па выбарах у Совет Саюза;

Сакратар Мінскага абкома КП(б)Б Васіль Іванавіч Казлоў — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Барысаўскай выбарчай акрузе № 532 па выбарах у Совет Саюза;

Маршал Савецкага Саюза, камандуючы вайскамі Баранавіцкай Ваеннай Акрэгі Самён Канстанцінавіч Цімашэнка — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Мазырскай сельскай выбарчай акрузе № 541 па выбарах у Совет Саюза;

Камандуючы вайскамі Мінскай Ваеннай Акрэгі Уладзімер Нікалаевіч Разуваеў — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Пастаўскай выбарчай акрузе № 537 па выбарах у Совет Саюза;

Народны паэт БССР Канстанцін Міхайлавіч Міцкевіч (Якуб Колас) — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Наваградскай выбарчай акрузе № 514 па выбарах у Совет Саюза;

Сакратар ЦК ЛКСМБ Міхаіл Васільевіч Зямінін — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Маладзечненскай выбарчай акрузе № 536 па выбарах у Совет Саюза;

Народная артыстка СССР і БССР Ларыса Пампееўна Александровская — кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза па Асіпаўіцкай выбарчай акрузе № 517 па выбарах у Совет Саюза;

Віцэ-прэзідэнт Акадэміі Навук БССР Васіль Антонавіч Леонаў — кандыдатам у дэпутаты Савета Нацыянальнасцей па Горацкай выбарчай акрузе № 68 па выбарах у Совет Нацыянальнасцей.

Мінская сельская акруговая выбарчая камісія зарэгістравала кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза ПАНЦЕЛЕЙМОНА КАНДРАЦЭВІЧА ПАНАМАРЭНКУ ПАСТАНОВА МІНСКАЙ СЕЛЬСКОЙ АКРУГОВОЙ ВЫБАРЧАЙ КАМІСІІ ПА ВЫБАРАХ У СОВЕТ САОУЗА

Разгледзеўшы паступіўшыя ў акруговую выбарчую камісію пратаколы аб вылучэнні кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР па Мінскай сельскай выбарчай акрузе № 531 па выбарах у Совет Саюза Вярхоўнага Савета СССР Панцелеймона Кандрэцэвіча Панамарэнка і заяву аб яго згодзе балатыравацца па дадзенай выбарчай акрузе ад вылучыўшых арганізацый, акруговая выбарчая камісія, на падставе прадстаўленых дакументаў, устанавіла, што Панцелеймон Кандрэцэвіч Панамарэнка вылучаны кандыдатам у дэпутаты ў поўнай адпаведнасці з арт. арт. 57, 58, 59, 60, 61 і 62 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР».

На падставе арт. 63 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР» акруговая выбарчая камісія паставіла:

Зарэгістраваць кандыдатам у дэпутаты ў Вярхоўны Совет СССР Панамарэнку Панцелеймона Кандрэцэвіча, 1902 года нараджэння, які пражывае ў г. Мінску, члена ВКП(б), Старшыню Савета Народных Камісараў БССР і Сакратара ЦК КП(б)Б, для балатыроўкі па Мінскай сельскай выбарчай акрузе № 531 па выбарах у Совет Саюза, вылучанага ад калектываў рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых Мінскага аўтамабільнага завода, торфзавода «Міханавічы», саўгаса «Большэвік» і Фаніпальскай МТС, калгаснікаў і калгасніц калгаса «Большэвік» Мінскага раёна, калгаса «Інтэрнацыянал», Бярэзінскага раёна, Мінскай абласці, і ваеннаслужачых Мінскага гарнізона.

На падставе арт. 65 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР», уключыць кандыдата ў дэпутаты Панамарэнку Панцелеймона Кандрэцэвіча ў выбарчы бюлетэнь для галасавання па Мінскай сельскай выбарчай акрузе № 531 па выбарах у Совет Саюза.

На падставе арт. 64 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет СССР» гэту пастанову апублікаваць для ўсеагульнага ведама.

Старшыня акруговай выбарчай камісіі Н. М. Альхімовіч. Нам. старшыні акруговай выбарчай камісіі

У. І. Уладзімірскі-Малейка.

Сакратар акруговай выбарчай камісіі К. І. Дамарад. Члены выбарчай камісіі: Ю. І. Чайко-Марцішонок, Н. І. Валковіч, Г. А. Мінеяк, К. К. Гвоздзь, Н. А. Клімовіч, О. А. Малчан, Н. В. Праляскоўская, М. М. Мешчаракоў.

Народны паэт БССР КАНСТАНЦІН МІХАЙЛАВІЧ МІЦКЕВІЧ (ЯКУБ КОЛАС)

кандыдат у дэпутаты Савета Саюза па Наваградскай выбарчай акрузе № 514 па выбарах у Совет Саюза

і Народная артыстка СССР і БССР ЛАРЫСА ПАМПЕЕЎНА АЛЕКСАНДРОЎСКАЯ

кандыдат у дэпутаты Савета Саюза па Асіпаўіцкай выбарчай акрузе № 517 па выбарах у Совет Саюза

ЯКУБ КОЛАС Уславім новую калгасную вёску*)

Таварышы, я хачу сказаць некалькі слоў аб нашых задачах і аб нашых шляхах. Магчыма, мае выступленне будзе насіць некалькі не такі характар, як гэта звычайна прынята гаварыць на сходах пісьменнікаў.

На нашым сёнешнім пленуме мы робім агляд пройдзенай дарогі, дарогі суровай вайны, дзе кожны з нас, пісьменнікаў і паэтаў, па меры сваіх сіл і здольнасцей прынёс сваю лепту ў агульную справу, справу перамогі над авярэлым ворагам. Калі мы акінем вокам усю тую велізарную работу па аднаўленню і адбудове нашай краіны, работу, якую нам трэба зрабіць, дык мы убачым тую велізарную задачу, якія прыпадаюць і на нашу долю. Калі паглядзець усё тое што мы пішам і друкуем у нашых часопісах сёння, то ўсё гэта ў пераважнай колькасці — адгалоскі перажытага, водгукі учарашняга дня—вайна, партызанская барацьба. Прада, мы перажылі многа, перажылі глыбока, і я не кажуць-бы, каб мне зразумелі няправільна. Я не супроць таго, каб пісаць аб вайне, аб партызанах, аб гэтым пісаць грэба, але пісаць не так, як пісалі мы, па нямым выключэннем, дагэтуль навархоўна, эпідэмічна і да некаторай ступені стандартна.

Вялікая Айчынная вайна, вайна ў тылу ворага, партызанскі рух, асабліва ў Беларусі, дзе ён выявіўся найбольш ярка, паказалі веліч і гераізм нашага народа, выхаванага большэвіцкай партыяй.

Я хачу тут спыніцца на некаторых праблемах, звязаных з калгаснай вёскай. Нямецкія зграі не толькі разбурылі нашы калгасы, — але імкнуліся збіць наш народ з вернай дарогі, прышчэпілі яму уласніцкія пачуцці і імкненні. Такім чынам, перад намі стаіць праблема: падняць нашу гаспадарку, развіць эканоміку. Мы гэтага не зробім, калі не наладзім нашу верную, асноўную форму сельскай гаспадаркі — не ўмацуем нашы калгасы.

Мы, пісьменнікі, павінны дасканала азнаёміцца з калгасным людзям. Ведаць і разумець кожны рух яго душы, яго сэрца, ведаць яго жаданні і імкненні, бачыць наскрозь калгаснага чалавека. Мы павінны ўмець і прыслухацца да яго голасу.

Блажкія, непасрэдня зносіны з народам, арганічная сувязь з ім будуць вялікаю школай для нас. Яна дасць нам моцную аснову ў паказе жывых людзей. Яна навучыць нас распазнаваць іх характары і індывідуальныя асаблівасці. Яна ўзбагаціць і нашу мову, уваліць у яе жыватворчы сок сапраўднай паэзіі. А ўсё гэта разам узятая, самым дадатным чынам скажацца і на якасці мастацкіх твораў, на нашых нарысах, на велах, пазмах, лірычных вершах, драмах, раманах. Хто пачуе сапраўдны голас зямлі, прасякнёцца ён паэзіяй, той перадасць іх многатэсячным рэхам ва ўсе куткі нашай краіны.

Мала таго, што драўляныя хаты з сямлянымі стрэхамі, пабудаваныя на ста-

*) З прамовы на Пленуме Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР.

распецкі лад, не гарманіруюць з шпрымкімі прасторами калгасных палёў, з прыгожымі пейзажамі нашай краіны, не адпавядаюць і бытавым умовам нашых людзей,—яны, драўляныя вёскі, лёгкі становяцца стравою пажараў. Як паказвае статыстыка, у кожнай трыццацігаднёвай гадоў драўляная Беларусь выгарае цалкам. За апошнія некалькі дзесяцігоддзяў нашы лясы, адкуль мы ралі матэрыял для будаўніцтва, вельмі і вельмі значна зменшылі сваю плошчу і зніклі. Лес-жа, як вядома, з'яўляецца аховаю рэк і азёраў і цесна звязаны з кліматам краю. Падумаем-жа мы аб хове лясоў.

У разгортнутым артыкуле, надрукаваным вышэй гэтага года ў «Траве», старшыня нашага ўрада тав. Панамарэнка, ініцыятар і энтузіст калгаснай перабудовы краіны, даў грунтоўнае абясняванне ўсяго комплексу ўвагі будаўніцтва, дзе ён даводзіць, што і эканамічна яно больш танна і выгадна. Мы, пісьменнікі, павінны падзяліць гэту прыгожую ідэю, мабілізаваць мастацкім словам энергію народа па будову цагельняў, на вырвак ямага больш цэлымі і чарпіцямі, каб з іх будаваць прыгожыя, утульныя дамы-катэджы. Хіба-ж не захопіцца гэтым малюнкам заўтрашняга дня? Хіба-ж не прападуць для яго? Не напішаць ярка, як высёлка, пазмы? Для мяне асабіста была-б самая большая радасць, калі-б я пачынуў новую цагельню Беларусь у вянку высёлка садоў. Ужо шмат гадоў я шукаю такую думку. Яшчэ ў 1937 г., прыгаворачы пасёлак, дзе я жыў летам, я пісаў:

Гудзе, імкне над доламі крылан, Над хатамі вуспяйскага насёлка. А хаты — ўсё стары, даўнейшы плам:

Трухлявая салома і паркан— Далёкае мінуўшчыны асколкі. І марам я сваім тут волю дам

І думаю, што будзе ў нашым краю: Змятуць калгаснікі драўляны хлам, Я новыя катэджы ўбачу сам, І Вусця я на Бадзі не змяню.

На адзін момант мне хочацца зрабіць невялікае адступленне. Вось я кажу, што мне так радасна было-б пачынаць адбудаваную на новы лад родную Беларусь. І мне нават здаецца зараз, што гэта мне было-б лягчэй і памерці. Ды гэта не так, таварышы... наша жыццё— гэта такая цікавая кніга, што ёю ніколі не начытаешся, і ніколі яна не надасць. У гэтай кнізе няма таго апошняга ліста, дзе аўтар-прырода паставіла-б кропку. І ў гэтым вялікая мудрасць жыцця.

Калі мы будзем ісці наперад у жыццём, з народам, тады мы выпушым гое, аб чым гаварыў Пушкін.—Мы абудзім у сэрцах людзей добрыя пачуцці, мы давядзем, што паэзія—гэта характэрна ў святых марях зямлі, мы задавоім і Някрасава, ды яшчэ ў большай ступені, як ён выказаўся — мы слазем і паэтамі, і грамадзянамі, і мы споўнім словы Маякоўскага — абудзем сабе гоімнік — «построенный в боях социализма».

Кандыдаты беларускага народа НАРОДНЫ ПАЭТ

На высокім беразе Нёмана, за восем-дзят кілометраў ад Мінска, стаіць вялікае сяло Мікалаеўшчына. Яно шырока вядомае і дарагое для ўсіх беларусаў. Больш за шэсцьдзесят год назад там нарадзіўся народны паэт Беларусі Канстанцін Міхайлавіч Міцкевіч — Якуб Колас.

Бацька Кастуся Міцкевіча не меў зямлі і прымушаны быў кавалак хлеба зарабляць службай у пана. Служыў ён лесніком у князя Радзівіла. Сям'я была вялікая. Адвечная галечка не выходзіла з хаты. З дзяцінства пазнаў будучы паэт бядняцкую долю. Першапачатковую граматыку адолее ён сам дома. Дашчлівы розум дзіцяці і яго вялікая любоў да кнігі звярнулі на сябе ўвагу бацькі, і ён вырашыў з апошніх сіл вучыць сына. Кастуся пасылаюць у школу. Ён яе скончыў паспяхова. А куды далей? Адзіны магчымы шлях для сына селяніна-бядняка— у на родная настаўнікі. Маладога Кастуся Міцкевіча прымаюць, як найбольш здольнага, на бесплатнае абучэнне ў Невіжскаю настаўніцкую семінарыю. Колькі гадоў дзень было перажыта там, але за тое, якая радасць вучыцца свайго цёмнага і загнанага народ.

Мары яго здзейсніліся. У 1902 годзе Кастусь Міцкевіч працуе настаўнікам на глухім Палесці. Вучыць ён дзяцей, вучыць і дарослых. Ён бачыць навакол жакліваю бяднасць і бяспрабэ. Також-жа гора і ў роднай Мікалаеўшчыне і ўсюды, дзе ён ні быў на Беларусі. Сэрца яго абуралася несправядлівасцю. Яму хочацца гаварыць не толькі з вучнямі і іх бацькамі, а з усімі народам.

У 1904 годзе ён піша вершы, з якімі звяртаецца да беларускага народа. «Не пытайце, не прасіце Светлых песень у мяне, Бо, як песню заспяваю, Жаль вам душу скальміне. Так нараджаецца паэт Якуб Колас. Але гэтыя вершы яго не задавальняюць. Яго дашчлівы розум шукае выйсця. І паэт яго знаходзіць. Да самых далёкіх куткоў далікате магуцься рэха рэвалюцыі 1905 года. Якуб Колас разумее, што яго прызначэнне не толькі спаваць пра гора, а і клікаць народ да бязлітаснай барацьбы з царызмам. Поўнага гневу і палымнасці яго наступныя вершы:

...Багачы і панства, Намы «дабрадзеі», Мы на суд вас клічам, Каты вы, зладзеі! Ужо даўно вярхоўкі Вас, паны, чаканоць. І па вас асіны Саёзы прываляюць. Бунтарскія творы паэта з уснуў у усны перадаваліся ад вёскі да вёскі. Ляны перанісваліся і знаходзілі дарогу да эра народа. Па ўсёй Беларусі пайшоў лядасны гомаг—з'явіўся чалавек, які аворыць мужыцкую праду. Слава яго расла.

ваюцца пытанні актыўнай барацьбы з самаўладствам, хая гэта было ўжо ў дні паражэння першай рускай рэвалюцыі. Якуб Колас цвёрда верыў у немінуцасць перамогі рабочага класа і сялянства.

Яшчэ адзін толькі год пасля настаўніцкага з'езда давялося маладому паэту папрацаваць сярод народа. Узросшая яго папулярнасць прыцягнула ўвагу царскай жандармерыі. У 1908 годзе Якуб Колас быў схоплены, асуджаны і пасаджаны на тры гады ў вёску Мінскай турмы.

Але жорстка пралічылася рэакцыя. Паэт і з турмы знаходзіў сотні шляхоў да свайго прыгнечанага народа. Ён пісаў і там.

У 1908 годзе, прадвзяваючы немінуць канец царызму, Якуб Колас з турмы пасылае на вольны верш «Малебен». Звяртаючыся да цара, паэт гаворыць:

Пануй, Мікалае, Часіна такая, Трымайся прастола, А будзе вас—гола. Акончан малебен, Ты нам не патрэбен, Ты апошні Мікола.

Выйшаў з турмы Якуб Колас у 1911 годзе. Царскі ўрад яму забараніў працаваць. Але вялікая была яго вядомасць, і народ падтрымаў свайго паэта. Праз год з лішкам усялякімі хітрыкамі перадаваў настаўнікі наладзілі яму месца ў глухой вясковай школе на Піншчыне, дзе да першай сусветнай вайны і працаваў паэт.

кай Пермі піша ў родную Беларусь: Браты! Вялікая дарога Чакае нас і родны край— Жніва настала, працы многа,— Навукі сем'я заснай!

Вярнуўшыся на радзіму, паэт з невычэрпнай энергіяй узяўся за працу. З году ў год ён друкуе кнігу за кнігай. Выходзяць яго вядомыя паэмы «Новая зямля» і «Сымон Музычка».

Але Якуб Колас не толькі паэт. Творчасць яго шматгранная. Ён—празаіст і драматург — надзвычайны знаўца. Любіты беларускай вёскі. Яго раннія апавяданні «Тобстае палена», «Соцкі падбёў» і іншыя, а пасля апавесці «У Палескай глушы», «На прасторах жыцця», «Адшчэпенец» сталі папулярнымі ў народзе. Драматургічныя творы Якуба Коласа таксама заслужылі ўсеагульнае прызнанне. Шмат пісаў ён і для дзяцей. Больш трыццаці кніг выдана ім за гэты час. Велізарнейшая заслуга Якуба Коласа яшчэ і ў тым, што ён, падобна Пушкіну ў Расіі, разам са сваім сябрам Янкам Купалам з'явіўся стваральнікам сучаснай беларускай літаратурнай мовы.

Здавалася-б, што ўпарты творчы праца палкам адімае час паэта. Але гэта не так, ён аддае шмат увагі выкладчыцкай і грамадскай дзейнасці. Некалькі гадоў ён вядзе кафедру беларускай літаратуры і мовы ў педагогічным тэхнікуме, піша і выдае падручнікі для школ, «Методыку беларускай мовы» і іншыя, працуе ў Інстытуце беларускай культуры.

Ужо ў першыя гады савецкай улады паэт набыў усеагульную народную вядомасць і прызнанне. За выдатныя заслугі Якуба Коласа, у 1926 годзе яму была нададзена годніца народнага паэта.

Тэме барацьбы беларускага народа з беланоськімі акупантамі Якуб Колас аддае шмат увагі. Ён напісана папулярная апавесць «Дрыгва» пра подзвігі народнага героя дзёда Талаша. Аб жыцці беларускага селяніна ў панскай няволі і першых днях вызвалення «Заходняй Беларусі» паэт пісаў вялікую паэму «Рыбакова хата». Але вайна з гітлераўскімі зграямі не дала скончыць яе. На трыці дзень вайны згарэў дом народнага паэта, яго рукапісы, бібліятэка. Народны паэт накіраваўся на усход. Сэрца яго палала нявысцудо да фашысцкіх бандытаў. Якуб Колас ведаў, што адтуль, з роднай Масквы, яму лягчэй будзе змагацца супроць гітлераўскай чумы. І ён поўнацю выкарыстаў у барацьбе супроць гітлераўскага свайго патрыяцкую зброю і голас трыбуна. У Маскве і ў больш глыбокім тыле ён удзельнічаў і ўчыні знаходзіўся са сваім народам. Ён пасылаў яму вершы, глыбокай веры ў перамогу:

...Зямля мая, мая краіна! Я чую твою прызыўны звон, Прымі-ж хоць слова твайго сына— Нядоўгі будзе твой палон.

За гады Вялікай Айчынай вайны Якуб Колас напісаў дзве паэмы: «Суд у лесе», «Адплата» і некалькі кніг вершаў. Ён глыбока перажываў усё перыяд гіганцкай барацьбы — і пагражальнае становішча пад Масквой, і блакаду Ленінграда, і пакуты роднай Беларусі. З трыбуны ў Савецкага камітэта ён неадразава звяртаўся да сусвету, заклікаючы на тытанічную барацьбу з фашысцкімі зграямі. Воіны на фронтах, партызаны беларускіх лясоў чулі яго гнеўныя радкі, якія натхнілі на барацьбу з лютымі ворагам. У грозныя дні— 9 лістапада 1941 года—Якуб Колас пісаў пра таго, чыё імя надавала ўсім пра-

цоўным упэўненасць у перамозе, пісаў пра вялікага Сталіна.

...Вялікую веру і крылі арла У цяжкай часіне Падаў ён краіне, Каб слава яе расцвіла. Жыві, правадыр наш! Пад сцягам тваім

Жыві, наш слава! А вораг крывава Развеецца ў попель, у дым!

Усе дні вайны Колас напружана прадаваў для свайго народа. Ён моцна звязваў свой лёс з тымі, хто вёў народ да лерамогі. У 1943 годзе ён уступае ў члены Комуністычнай партыі (большэвікоў).

Радасна сустраў вызваленне роднай зямлі Якуб Колас. Ён як быццам зноў памаладзёў. Па-маладому многа і нястомна працуе. Ён цікавіцца ўсім — і пасевам, і новым будаўніцтвам, і рамонтам дарог, і калгаснай жыццёвагадоўляй. У яго шмат работы, але, нягледзячы на свае немаладыя гады, ён поўны энергіі. Якуба Коласа можна бачыць на пасаджаных Акадэміі Навук БССР, дзе ён бяззменна віцэ-прэзідэнт са дня яе заснавання, на прэзідыуме Аблвыканкома, дзе ён гаворыць аб патрэбах калгаснай вёскі, у Соўнаркоме, дзе ён клопціцца аб будову новай школы. Ён нястомны, і папулярнасць яго ў народзе велізарная. Ад малага да старога ўсе ведуюць на Беларусі і любяць свайго народнага паэта.

І калі з'явілася паведамленне, што рабочы завод «Нёман» і славяне родных Якубу Коласу мясцін вылучылі яго кандыдатам у Вярхоўны Совет СССР, сэрцы ўсіх на Беларусі напоўніліся радасцю. Якуб Колас—наш любімы кандыдат. Пятрусь БРОЖКА.

Напярэдадні 25-гадовага юбілея Беларускага Дзяржаўнага Драматычнага тэатра імя Янкі Купалы

Л. ЛІТВИНАЎ

ВОЛЬГА ГАЛІНА

Сярод калектыва артыстаў тэатра імя Янкі Купалы Волга Уладзімеруна Галіна—адна з старэйшых і вядучых майстроў (яна ўступіла ў тэатр у 1923 годзе).

Своасабытае духоўнае аблічча артысткі, яе творчая тэма, каларыт у тэм перамята і ўнутраная, яе сказаў-бы, меланхалічнасць, высокая агульная культура: вызначалі асобнае месца Галіны ў калектыве тэатра.

Творчы шлях Галіны звязаны з творами Чэхава, Талстога, Горкага, Тургенева, Астроўскага.

Вобраз рускай жанчыны — інтэлігенткі, жанчыны — лютэліцы, жанчыны якая і ў старасці захавала дзявоцкіх непасрэднасць і свежасць пачуцця, вобразы жанчын, абвешаных лірыкай Чэхава, найбольш блізкія артыстычнай душы Галіны.

Галіна знаходзіць у сабе праніклівы адуванні і патрэбны фарбы для вобразаў жанчын, — ахвар дваранскага, купецкага і чыноўніцкага ладу расійскай дарэволуцыйнай рэчаіснасці, жанчын, якім не ўдалося іх жыццё, якія не ўмеюць змагацца супроць іжы, тупасці і вочай атмасферы, дзе ім суджана жыць.

З роляў, сыграных Галінай, Соф'я («Апошнія») і Купавіна («Ваўкі і авечкі») — з'яўляюцца буйнейшымі дасягненнямі яе акторскай дзейнасці і адным з цікавейшых вобразаў, створаных на беларускай сцэне.

Трагедыя апошленага і знявечанага мацярынаства, трагедыя позыга ўсёдамялення сваёй віны пры адуванні сваёй бездапаможнасці што-небудзь змяніць у страшным свеце дваран-пацыйскіх — вось тое, што ўносіць у спектакль «Апошнія» Галіна сваім глыбокім раскрыццём супярэчлівага з унутранага света Соф'і. Надоўга запамінаюцца вочы Соф'і-Галіны, якія шукаюць адказу на страшнае пытанне: «хто вінаваты?», уся яе вялікая і разам ковальная фігура, яе нізка схіленая галава, яе пяшчотны, држачы голас... Ігра Галіны—праніклівая, дасканалая, эмацыянальная і ўнутрана сумленная, г. зн. пазбаўленая наігранасці.

Звычайна, вобраз Соф'і вырашаўся, як вобраз забітай жанчыны, якая можа толькі плакаць слязмі бездапаможнай тугі. Галіна адула крылы Соф'і, а таксама скатуец гэтых крыл. Яна перамагла сентымент у сваім дачыненні да Соф'і, яч з вялікім тактам выпукліла скуты, вольны пачатак Соф'і, не затушаваныя яе трагічнай бездапаможнасці, і тым зрабіла вобраз сардэчным, глыбокім, трагічным і мастацка манументальным, г. зн. горкаўскім.

Побач з драматычным партрэтам Соф'і стаіць лірычна-камедыйны акаварыяны партрэт Еўлампіі Купавінай, які з'яўляецца пачатковай старонкай гісторыі распаду дваранскага грамадства («Ваўкі і авечкі»), апошняю старонку якой напісаў Горкі ў «Апошніх».

На вобразе Купавінай—адбітак змрочнай лірыкі памірання класа. Яна ўжо

малы чэхавская Раневская («Вішнёвы сад»). Але вырашаны Астроўскім вобраз гэтай «прастухі» ў плане гіранічым, прычым з усіх жаночых вобразаў амерыцкага аўтар усё-ж вылучыў Купавіну, надзяліўшы яе прывабнасцю бездапаможнай істыты, ахвары вайкоу.

Галіна стварыла жывы вобраз Купавінай. Эпоха перададзена ёю з пачуццямі і спрошчанасцю, якія ўносіла Галіна пры першых кроках у характарыстыку гэтай катэгорыі вобразаў, з дыягам часу былі амаль пераадолены актрысаў. Напер ужо здабыты і маюцца ў наяўнасці і праўда пачуццяў, і майстэрства, і правільнае адуванне рамантичнай прыязнасці ігры.

Побач з прыродным нахілам да псіхалагічнага рэалізму, да мяккасці малюнка, у Галіне цікавым з'яўляецца імкненне авалодаць ігравой стыхіяй тэатра, формай яркай тэатральнасці: падкрэсленага чытанія, жываіснай позы, аголенага тэмперамента (Тэадора). Гэтае захваленне з'явілася яшчэ ў перыяд творчага юнацтва артысткі (Дарымана—«Мешчанін у шляхце», Анжэліка—«Жорж Дандэн», Ізабела — «Вісковы судзіць»). Аднак, калі тады яно ішло па ліній наўнай стылізацыі, дык цяпер у Тэадоры гэтае захваленне гаворыць пра сталае разуменне прынцыпаў італьянскай камедыі масак, што жылі ў камедых Лопе-дэ-Вега, Мальера.

У сваім рэпертуары Галіна мае некалькі вобразаў савецкіх жанчын.

Як і кожная савецкая артыстка, яна імкнецца увабодзіць у сцэнічныя вобразы гераічных жанчын нашых дзён. У «Гусіх людзях» К. Сіманавы эскіза напісана жанка ўрача Хартытонова, патрыстка, якая трыпа ў лона акупантаў. Перад тым ішоў тэма паланення воіна, амаль тэма Соф'і, але ў новых умовах. Баялівец, шкурайк, зараднік, дрыноа хлівец Хартытонова, дэспат у сямейнай жыцці, здолеў падпарадкаваць волю жонкі і ператварыць яе ў ціхую маўкліваю хатнюю працаўніцу. Але вядліка падзеі Ачыненнай вайны абудзілі ў гэтай жанчыне пачуцці маш-патрыстыкі—савецкага чалавека. І ціха, ковола Хартытонова двердай рукой атручыла салдцта немца, ведучы, што гэтым адпраўляе на шафот і сабе і зарадніка-мужа. Подзг робіцца без эфекта, без позы, кранаюча проста. Галіна паказвае Хартытонову праз суровыя, скупыя, але моцныя і правільныя ўчынкі. Ёй не здраджвае жаночасць, але праз далікатнасць абыходжання і стрыманасць бачна душа, якая прасякнута внявасцю да праклятага ворага радзімы, бачна рашучасць.

Вобраз французкі настаяўніцы, якая засталася жыць у Савецкім Саюзе («Юнак з нашага горада» К. Сіманавы)—ярка, культурна і грацыёзна сыграны Галінай, вобраз жонкі прафесара Палежаева («Непакойная старасць») — гаворыць аб тым, што Галіна арганічна адувае асноўныя якасці савецкіх людзей — сумленнасць, шчырасць, жыццерадаснасць, душэўную чыстату і здольнасць абараняць свае ідэалы. Тое, што Галіна сыграла ўжо, сведчыць аб шматбаковасці яе артыстычнага талента. Артыстка добрага густу і майстра культурнага аналіза ролі (што, дарчы сказаць, выяўляецца ў яе педагогічнай дзейнасці, абумоўленай таксама не любасцю да моладзі тэатра) — Галіна ўнесла шмат каштоўнага ў развіццё тэатра імя Янкі Купалы.

Сюды належыць Тэадора («Дурная ігра ішых» — Лопе-дэ-Вега), Ізабела («Жакерыя» Мэрымэ), Альдона («Вір» Я. Рамановіча), Ізабела («Салавей» Бядулі), Яворская («Мост» Я. Рамановіча), графіня Стржэмбоўска («Кастусь Каліноўскі» Е. Міровіча), сінёра Капулці («Рамэо і Джульета» в. Шэкспіра) і др.

Ролі Альдоны і авантурысткі Яворскай, сыграныя Галінай у перыяд яе творчай малодасці, раскрылі наўнасць у актрысы тэмперамента, уласцівага персанажам рамантичнай драмы. Некалькі гістарычнае адценне, іншы раз

цём і культурнай стылю; псіхалагічна вобраз акрэслены ўдала і ўсебакова. Галіна правільна адула, што за прывабным прастадушам і коволаю Купавінай ляжыць (непрыкметна для сабой Купавінай) страшная рыса — абыякавасць да ўсяго наваколлага, страта волі да актыўнага ўспрыняцця жыцця. Купавіна свядома падлісць не зорыць, але, абыякава ўсміхаючыся, пройдзе пауз злчанства, «прастадушна» не зважаючы і не зразумеючы яго. Купавіна-Галіна не дурная, а блзарукая, для яе маральна усё тое, што не парушае знешняй прыгажосці быта і дачыненні і яе асабістага спакою. Купавіна-Галіна з лянотай пакутуе, з лянотай кахае, ужо выдольная да моцных рухаў душы. Яе воіць чужая сіла, (веркутава, і лафры) і пры гэтым ёй зусім не ўласціва маральная аданка гэтай сілы.

На другім месцы стаіць галерэя вобразаў (у класічным рэпертуары, у гістарычных і сучасных п'есах) — жанчын дыяметральна супроцьлеглых Соф'і і Купавінай. Гэта — вобразы жанчын вольных, мзтанакіраваных, часта—жанчын з катэгорыі г. зв. «адмоўных» вобразаў.

Сюды належыць: Тэадора («Дурная ігра ішых» — Лопе-дэ-Вега), Ізабела («Жакерыя» Мэрымэ), Альдона («Вір» Я. Рамановіча), Ізабела («Салавей» Бядулі), Яворская («Мост» Я. Рамановіча), графіня Стржэмбоўска («Кастусь Каліноўскі» Е. Міровіча), сінёра Капулці («Рамэо і Джульета» в. Шэкспіра) і др.

Ролі Альдоны і авантурысткі Яворскай, сыграныя Галінай у перыяд яе творчай малодасці, раскрылі наўнасць у актрысы тэмперамента, уласцівага персанажам рамантичнай драмы. Некалькі гістарычнае адценне, іншы раз

кавалына ў гэтых адносінах з'яўляецца ролі Гая — героя п'есы Н. Пагодзіна «Мой друг», выкананая Ул. Дзядзюшкам яшчэ ў 1933 годзе.

Ужо тут Ул. Дзядзюшка выявіўся як шільны, назіральны мастак, які валодае псіхалагічным аналізам ролі і ўменнем сакавіта рэалістычна сыграць яе. Удалае размяшчэнне святла і ценю, раскрыццё «дыялектыкі душы» персанажа зрабіў вобраз Гая не толькі класічным і праўдзвым, але і надзвычай дзейным. Актор здолеў звесці ўсю розна-

ПРЫХОД ГЕРОЯ

УЛ. КАРПАЎ

Усё свядомае жыццё гэтага самабытнага і цікавага актара звязана з беларускім тэатрам. Яго складаны творчы шлях — тыповы шлях большасці беларускіх актараў, якім давялося прымаць удзел у заснаванні і стварэнні савецкага тэатра ў нашай рэспубліцы. Хор-капела, дзе Уладзімер Дзядзюшка выконваў тэнарковыя партыі; клубная чырванармейская сцэна з уласцівымі ёй сінгэтычнымі пастаноўкамі; Гомельскі драматычны тэатр — эпізодычныя ролі, першы сур'ёзны крок, пошукі сабе, заслужаны поспех; тэатр імя Янкі Купалы—вялікая ўдумлявая праца, паступовае але няўхільнае ўдасканалванне свайго майстэрства — вось векі гэтага шляха.

Багатая рознастайная сцэнічная практыка стала школай артыста. І, мажліва гэтым тлумачыцца некаторая стракта тасць роляў, выкананых Ул. Дзядзюшкам на працягу сваёй дваццацітрохгадовай сцэнічнай дзейнасці. Страктаецца, якая не вымагалася ні характарам тэмперамента, ні творчым дыяпазінам артыста. Амаль у кожнага творчага работніка ёсць свае ўлюбёныя матывы, героі час.

Прадстаўнік маладога, прагрэсіўнага пакалення Расіі другой паловы XIX стагоддзя Жадаў, поуны веры ў людзей і ў будучае, высокародны ў сваіх імкненнях жыць уласнай працай, гораца ненавідзіць усялякае крывадушства, аявольства і паразітызм; стары прыворны драпежнік — кар'ерыст і інтрыган эпохі «буры і навіскаў» ў Германіі—рэзідэнт, бяздушны, чорствы эгаіст, кі не грэбуе пры дасягненні пастаўлялай мэты ні злоўжываннем законам, ні ахлёпам і шантажам; неамадады прырдуаваты неапаітанскі граф Федэрыко, мезны ў сваёй саслоўнай фанабрытасці і дарэмных заліцаннях і страшны ў сваіх подлых метадах барыбары з упернікам,—знайшлі ў асобе Ул. Дзядзюшкі даволі цікавага выканаўцу.

Заслужаны артыст БССР Ул. Дзядзюшка ў ролі Шабанка.

Дзядзюшка не губляў таго напрамку, у якім развіваўся характар Гая, і лінія яго росту, пакурустасць, з хібаі і памылкамі, але няўхільна ўзыходзячая, была паслядоўна вытрымана і пераканаўча матывавана. Унутраным цяплом і лірызмам сгарэў артыст гэтым вобразам большыка-арганізатара. Гаю-Дзядзюшкі спачуваш і верыш, разам з ім радуешся поспехам будаўніцтва, марыш пра будучага сына ці да-

АЛ. ЕСАКОЎ

АКТОР МАЛАДОГА ПАКАЛЕННЯ

Іван Шаціла нарадзіўся ў сям'і чыгуначніка станцыі Талька, Пухавіцкага раёна, на Міншчыне ў 1910 г. Яшчэ ў высковай школе ён пачаў браць удзел у драматычных гуртках.

У 1931 годзе ў Мінску быў аб'яўлены прыём на драматычны курс, куды і падаў заяву Іван Шаціла. З гэтага часу пачынаецца сур'ёзная вучоба. На курсах — будучага артыста навучылі працаваць над сабой, далі асноўныя веды ў галіне актёрскага майстэрства, без якіх нельга было ісці на прафесійную сцэну.

З выпускнікоў курсаў стварылі спачатку Дзяржынскі вандруны тэатр, затым, па рашэнню Галоўмастацтва, ён быў уключаны ў састаў першага Беларускага Драматычнага тэатра.

Для І. Шацілы пачынаецца сапраўднае і свядомае творчае жыццё. Псіхалагічны рэалізм, выразанасць вонкавага малюнка ролі і ўмельства ствараць вобраз, які па думцы і паводзінах, зрабіў новай якасцю артыста, засвоены ім ад сваіх настаўнікаў.

Першая роля, сыграная Шацілам у 1932 годзе ў Беларускам Дзяржаўным драматычным тэатры, была эпізодычнай — салдат у спектаклі «Бяцькаўшчына» Кузьмы Чорнага (пастаноўшчык Л. Літвінаў).

Праз два гады Іван Шаціла атрымаў больш значную ролю Нікіты Ершова ў спектаклі «Зямля і неба» братоў Тур.

Праз вобраз Нікіты Ершова паказана, як былі работчы пудзілаўскага завода шчырасты ў савецкага вучыліага-астранома. Гэты вобраз парадзіла ў выканаўцам тое, што як Нікіта Ершоў, так і артыст прагна цягнуліся да навукі. Вобраз сучасніка, які змагаецца за жыццё праз авалодванне ведамі, шчыльна аднаючы інаўку з практыкай, што так тыпова для людзей сталінскай эпохі, трапіла паказваў актёр. Але па сутнасці, як удала занычыў У. Крыловіч, гэта была школьная праца, дзе ўсё было на месцы, але не халала пранікнення ў глыбіню душы гэтага новага чалавека.

Потым артыстам было сыграны некалькі рамантичных роляў. Так, у спектаклі «Жакерыя» П. Мэрымэ (паўстанец Рэно), найбольш удаліся артысту драматычны сцэны. Мы маем на ўвазе сцэны смерці сястры Рэно Елізаветы, у судзе, забойства Сенішала.

Два наступныя вобразы — са спектакляў «Велкадуша» В. Галаўчынера (роля анархіста Франсуа) і «Непакойная старасць» Разманавы (комуніст-студэнт Бачарова) супроцьлеглы паміж сабой. Калі вобразам Франсуа кіруе стыхія, дык Бачаровым — рэвалюцыйная воля. Анархіст не разумее велічы Парыжскай камуны, студэнт верыць у Кастрычніцкую рэвалюцыю, бо ён сам актыўны ўдзельнік яе.

Вобраз Якарава («Апошнія» М. Горкага) пастаноўшчык М. Зорыў трактаваў, як вырадка, як нікчэмную істоту. Рэжысёр МХАТ І. Раеўскі зняў з ролі Якарава наігранасць, зрабіў яго больш рэальным, паглыбіў псіхалагічна. Якараў — акалодачы, знаёмы Пітра па вучобе, недавучка, які палічыў за лепшае пайсці ў паліцыю. Гэта быў першы адмоўны вобраз, сыграны досыць удаа артыстам Іванам Шацілам.

Да лірычных вобразаў, якія заўсёды вабілі артыста, трэба аднесці яго Ры-

гора («Парызаны» К. Крапіва). Лірычнасць гэтага персанажа была паглыблена драматызмам. У ім праходзіла пакутлівая барацьба паміж абавязкам перад радзімай і каханнем да дзівічым—кулацкай дачкі, хівай і драпежнікай. Найбольшага напружання дасягаў Рыгор-Шаціла ў сцэне забойства Кацярыны.

У гады Вялікай Айчыннай вайны, калі тэатр быў у эвакуацыі, артысту І. Шацілу давялося бліжэй пазнаёміцца з асноўнымі беларускага дзяржаўнага тэатра Е. Міровічам у спектаклях «Жыццё вучыць» В. Галаўчынера і «Палешукі» Я. Рамановіча. Мы маем на ўвазе такія ролі, як інжынера Яраслава Галомбіка («Жыццё вучыць») і Бромберга («Палешукі»). Гэта—дыяметральна супроцьлеглыя вобразы па сваіх сацыяльных і нацыянальных адзнаках, а таксама і палітычных перакананнях. Актор знаходзіць для іх дзве фарбы—светлую і чорную, каб у светлых тонах паказаць славінна і ў чорных—цёмрашала, барбар, тэўтона. У Галомбіку мы бачым чалавека творчай працы, чалавека, які ўсёй душой ненавідзіць фашыстаў, які любіць свой дом, сям'ю, Бромберг — гэта фанабрысты немец, вораг гуманізма, які лічыць сабе вышччалавекам і пагардліва адносіцца да беларусаў.

Асабліва удаліся артысту ролі Сафонава («Рускія людзі» К. Сіманавы), Горлава («Фронт» А. Карнейчука) і Іванчанкі («Заложнікі» А. Кучара). Усе гэтыя вобразы аб'ядноўвае адна ідэя—барацьба за вызваленне чалавецтва ад карычневай чумы, барацьба за будучае.

Сафонаў не здае свой гарнізон, хаця ён і ведае, што горад абложаны немцамі, а ўпарта змагаецца да апошняй кроплі крыві. Настойліваць, вера ў жыццё, адданасць сваёй радзіме—характэрныя рысы Сафонава.

Своасабыта сыграны артыстам Іванчанка — камісар партызанскага атрада. Іванчанка — беларускі хлапец, які любіць свой край, свой народ. Гэта — выхаванец савецкай эпохі, ён не адступае ад сваіх камуністычных поглядаў, а імкнецца

прышчыпіць іх сваім таварышам—высковай моладзі і партызанам. Вобраз гэты лірычны і прывольны. Перамагаючы дэмамонічнасць аўтарскага тэкста, актёр стварае жывую чалавечую фігуру, блыкага нам сабрата па барацьбе, падоўнага на шмагліках маладых людзей нашага часу.

Тое, што І. Шаціла добра разумее высковага хлопца—гэта законамерна, бо сам артыст паходзіць з вёскі, дзе фармаваўся яго характар. Дзе прышчыпялася любоў да беларускай прыроды, да свае хаты, свае сям'і. У гэтых адносінах асабліва паказальнай з'яўляецца роля Якіма («Паўлінка» Янкі Купалы), сцягледаны на стылізатарска-саладкавую трактоўку пастаноўшчыкам гэтага вобраза і на дэпаную самім рэжысёрам прыгодушкую канцоўку спектакля, усё-ж Якім у выкананні Шацілы зусім правільна вырашаны, як асветнік, гуманны чалавек.

Асобна стаіць у творчасці Шацілы два астатнія вобразы—Мікалай Шаблоў («Позняе каханне» А. Астроўскага) і Бывалаў («Мілы чалавек» К. Крапіва). З драматургіі Астроўскага малады актёр сустрэкаецца ўпершыню. Аднак, Шаціла знашоў не трафарэтнае вырашэнне вобраза Шаблова, ён выпукліў сярод адуўных рыс гэтай асобы гуманнае чалавечыя рысы яго характара.

Апошняя роля Шацілы ў мінулым сезоне — Бывалаў. Што тычыцца актёрскіх задач, дык рэжысёр І. Раеўскі дапамог выканаўцу вырашыць іх акрэслена і ясна і стварыў фігуру партыйнага працаўніка. Але для ўнутранага апраўдання гэтай ролі не халпа літаратурнага матывацыя, бо Бывалаў быў пастаўлены драматургам у невыгодна драматычнай сітуацыі.

Артыст, які імкнецца, як мага паўней раскрыць вобраз сучаснага савецкага чалавека, як мага глыбей выявіць яго характар, паказаць інтэлект перадавой асобы нашага грамадства,—такі артыст бярэ на сабе пачэсную задачу. І вось з гэтымі задачамі Іван Шаціла спраўляецца удаа. Удасканалываючы сваё майстэрства, ён уносіць і частку свайго новага ў паказ вобразаў людзей савецкай эпохі.

Заслужаная арт. Р. Кашальнікова ў ролі Паўлінкі і заслуж. арт. І. Шаціла ў ролі Якіма («Паўлінка» Я. Купалы).

натуры беларускага народа. Без ценю ступітых стылізатарскіх намаганняў, часам толькі праз выразны гэст, прыпуску, танец актёр умее перадаць псіхалагічна чалавека з народа, раскрыць яго невыказную ў слове сутнасць, выклікаць да яго сімпатыю гледача.

У чароўнай камедыі народнага паэта Дзядзюшка стварыў незабытны вобраз селяніна-беларуса.

Яго Сцяпан Крыніцкі — не высковы самодур, як ён звычайна трактаваўся, а практычна-разважлівы, працавіты і згодны гаспадар, гаспадыня чалавек, наўны ў сваіх перакананнях, прыхільнасціх і варожасці.

Задача мастацтва — адлюстроўваць не толькі тое, што ляжыць на паверхні ці акрэслена ўжо вызначылася, але і зародкавы працэс ператварэння магчымага ў рэальнае. Ул. Дзядзюшка свядзідзіў, што гэта ў нейкай меры адносіцца і да тэатра.

Не прыхарашываючы свайго героя, а практычна-разважлівы, працавіты і згодны гаспадар, гаспадыня чалавек, наўны ў сваіх перакананнях, прыхільнасціх і варожасці.

Не прыхарашываючы свайго героя, а практычна-разважлівы, працавіты і згодны гаспадар, гаспадыня чалавек, наўны ў сваіх перакананнях, прыхільнасціх і варожасці.

хвацка скача «Лівоніку», у натуральных, шырокіх рухах, у невечэрнай жыццерадаснасці, што сведчыць з вачэй, гучыць у пералівах голасу.

Наш народ любіць дасціпнае, шматсэнсоенае слова. Яго таксама любіць і па-майстэрску ўмее данесці да гледача Дзядзюшка. Здарова, сакавіты гумар—родная стыхія актара. Створаны ім вобраз Шабанка — чалавека гарачага сэрца, з дабрадушна-гумарыстычнымі адносінамі да жыцця, які не пакадоць яго нават у самыя крытычныя моманты,—лепшае сведчанне гэтага.

У Шабанка-Дзядзюшкі ўражвае перш за ўсё непасрэднасць светауспрымання, яго вясняны аптызм, глыбокае ўсвядомленне ўласнай чалавечай годнасці. Дарма, што часам ён прыкідаецца наўным неразумкам, трыпае ў невыгоднае становішча, робіць нечаканыя ўчынкі,—у паводзінах і словах Шабанка заўсёды адчуваецца своеасабытая логіка, якая вынікае з моцнай упэўненасці ў сваю сілу і праўду. Ён не можа скарыцца, хаця-б яму пагражала смерць, калі разумее, што справядліваць на яго баку. Гэта—проста, бясконца добры таварыш, смелы і самаадданы. Артыст надзвычайна тэлевіта здолеў перадаць нацыянальную асаблівасць і прыгожасць характара і душэўнага складу беларускага селяніна, які паўстаў на змаганне за праўду, за чысць і свабоду Радзімы. Нейтралізуючы камічныя вобразы, Дзядзюшка паказвае новы тып гераізма: простага, сціплага і ў сваёй непасрэднасці больш гераічнага. Яго жыццёсвядоўнасць, сапраўдна народны гумар удаа разраджае драматычнаму напружасцю асобных сцэн спектакля і надае ім асаблівую шчырасць, душэўнасць. Таму вобразы, створаныя Дзядзюшкам, звычайна з'яўляюцца праўдзвымі, мастацка закончанымі, а авалюцыя, што адбываецца на вачах гледача—матыыванай і пераканаўчай.

Д. ФАКТАРОВІЧ

„Рамэо і Джульета“ у тэатры Янкі Купалы

У Беларускай драматычнай тэатры імя Янкі Купалы прайшла прэм'ера п'есы Шэкспіра «Рамэо і Джульета» — спектакль хваляючы і моцны.

Вяла-сантыментальнай трактоўцы Шэкспіра наш тэатр супрацьстаяў барацьбу поўнаартыстнага чалавечы характару за шчасце.

Спектакль, паказаны тэатрам — бяспрычынна перамога. У ім мы не толькі чуюм Шэкспіра ў перакладзе К. Крапіва, не толькі намі авалодвае прывілейная музыка П. І. Чайкоўскага, але ў ім ёсць галоўнае — ансамбль і, выразны сваёй прыўзнятай тэатральнасцю — рытм трагедыі. Рэжысёр Лівітану ўдалося так звязаць часткі, што мы з увалеваннем сочым за кожным крокам герояў і не застаецца «другародных» эпізодаў у драматычнай гісторыі няшчаснага кахання Рамэо і Джульеты.

Тэатр знаёмай сваёй фарбай, сваёй мовой, каб паказаць Шэкспіра. Рабей за ўсё трэба адзначыць выразнае і сапраўды драматычнае пераплітанне магістраў ліній Рамэо-Джульеты з усімі «другароднымі» лініямі. Варожасць паміж сем'ямі Мантэкі і Капулецц, смерць Тыбалта, удзел разважлівага манаха Лярэнца і карміліцы ў лёсе закаханых — усё гэтыя лініі пераплітаюцца з тэмай галоўных герояў. Рэжысёр ўдалося пераканаць гледача, што ў свеце Вероны лёс закаханых залежыць не ад сляпога выпадка, які парушыў планы добрага Лярэнца, а ад усемагутнага света лэдзі і сэра Капулецц і інш. У спектаклі дзве пружыны дзеяння: агульная рэжысёрская задума і Джульета-Ждановіч, якая часамі перакрывае гэтую задуму сваёй самастойнай палімянасцю. Рэжысёр спектакля Л. Лівітану шукае максімум дзеяння, які найбольш правільнага шляху тэатральнасці Шэкспіра. Адсюль — звяжкая слобная сцена прызнання каля балкона, якая па сваёй традыцы пераключаецца з альбомамі Прансана, зрабіла яшчэ больш экспрэсіўнай, удала аздобленай жарту сярбру Рамэо-Бенволю і Меркуціа, і воклічамі карміліцы, што гучае Джульету.

У развіццё дзеі не муэт і бал-маскарад у доме Капулецц іграюць важную ролю. Але бал-маскарад вытравілі, калі-б маскі былі больш індывідуалізаванымі. Таму вельмі выразна, усёшчэ адназначна праймаючы, палітычна-агучна, нямаючы Рамэо і Джульету індывідуальнага характару і ідэі (актор В. С. Пушкін).

У сапраўдным пачуццём меры, без залішняга вытывання, дзесяць асродкаў слуха, што групуецца вакол карміліцы — гэтага Фальстафа ў спадчыну (артыстка В. Пола). Некалькі паслабела на фатаграфіі Тыбалта, якая артыст І. Шацкі сыграў вельмі востра. Лэдзі Капулецц і Мантэкі (арт. В. Галіна і Геіц) — сыграны культурна. Але стары Капулецц (арт. У. Уладзімірскі) ужо надта па-дамастроўска акреслены. Не трэба забываць, што ён веронца, а не замаскварэцкі купец. Нават тады, калі актор выракае праклены і пагозы, ён павінен быў-бы найбольш тонка падкрэсліць манернасць і артыстакратызм Капулецц.

Касцюм некалькі бедны не самі па сабе, — яны слаба абыгрываюцца. Прыкра тое, што мізансцэны ў спектаклі склалі зусім нерухомай прасторай. Калі нават магчымасць тэатра і былі абмежаваныя, дык усёроўна не гэта забавіць патрабавання Станіслаўскага аб тым, што «пры пастаноўцы Шэкспіра не робіць уступак ні дэкаратарам, ні загадчыку сцэны, ні рабочым». Да таго-ж мізансцэны шаблонныя. Шырокая перспектыва веронскай плошчы, што радуе наша вока (іркае афармленне мастака В. Дзмітрыева), з тым безваротна знікае. Тэатр ідзе праптанай сцэжкай прамых выхадаў. Між тым, надзеяна было-б скарыстаць вопыт Масквы і Ленінграда па развороту сцэны ў глыбокі трохкутнік або авал. Прыкрым дысанансам і безгустоўнасцю ўяўляюцца нам кветкі ў фінале.

Аднак, духоўная драма маладых людзей Адраджэння Рамэо і Джульеты, якія шчыра і моцна кахаюць адзін аднаго, у сутычцы са светам зла, дзе нават маці Джульеты — лэдзі Капулецц, не можа разумець сапраўднага чалавечнасці, — паказана надзвычай добра. Спектакль захваціў гледача. Маючы перад сабой справядліваю традыцыю распрацоўкі гэтых шэкспіраўскіх характараў, тэатр і акторы (Платонаў, Ждановіч) — знайшлі сваё. Рамэо-Платонаў перадавае блакітную неакресленасць свайго сцізнанага «я» і імкненца да глыбокага трагізма, не звачаючы на тое, што яго трэба праяўляцца некалькі паслабела. Сустрэчаючы перашкоды ў сваім каханні да Джульеты, Рамэо-Платонаў прыходзіць да зразумения жыцця. Навучаны Лярэнца, ён пасля юнацкага бунту ў яго на споведзі, становіцца мужчыннай і байцом. У гэтым ператварэнні Рамэо заслуга і Джульеты-Ждановіч. Яе Джульета больш рашучая за той характар, які быў створаны напрыклад Бабанавай. Бабанова іграе Джульету на самых тонкіх інтанацыйных яшчэ і гінуча і адчаем і крыўдай на свет. Джульета-Ждановіч з большым характарам. Яна сястра Дзэдэмоны. Артстка скарыстала свой талент на раскрыццё ўмужняюцца дзавочага характару, якому жыццё не дало шчасця. Не да сцэны ў склепе беражэ яна сваё перааджэнне. Ужо ў гуртыцы з маткаю і карміліцай яна ловіць іх вуснаў злучыння словы, накіроўваючы супроць Рамэо, не з адной толькі крыўдай, а і з гатоўнасцю абараніць сваё шчасце. Гэта выразная сцэна. Джульета-Ждановіч не толькі трагічна асуджаная, колькі волевая герэіня Ренесанса.

Аднак, за бяспрычынна дасягненні спектакля не хацелася-б абыйсці маўчаннем самую рэжысёрскую трактоўку п'есы, якая (трактоўка) з'яўляецца спрэчнай.

У спектаклі трагічнае зусім беспадстаўна высуцнута наперад у дачыненні да таго пункта, дзе яно знаходзіцца ў трагедыі Шэкспіра.

У п'есе яшчэ перад няшчасным паядынкам Рамэо з Тыбалтам не былі раскрыты акалічэнні, якія рочылі пагібель закаханым. Наадварот, Рамэо і Джульета — надзвычай яркі помнік ренесанскаму настрою эпохі Шэкспіра. І рэжысёр спектакля зусім дарэмна баяўся, што словы «І лёсу не было сумейшага на свеце, чым лёс Рамэо і Джульеты» застаюцца без апраўдання, калі паядынка да іх не падрыхтаваць гледача. Адсюль гэтая імгненнасць усяго сонечнага, ружовага і блакітнага ў спектаклі і перавага ў ім лідэраў, баявых, а то проста чорных колераў.

Штучнае гора ў фірліце з Разаліндай нямае ніякага стасунку з адзінаццаці гады выгнання, страты Джульеты. Рамэо ў першых двух дзеях — свавольнік, які пацішаецца штучным каханнем, а не меланхолік. Як ведаў Шэкспір Джульету дзючынкай, гэтак і Рамэо — палкім юнаком.

Па Шэкспіру Рамэо павінен стаць мужчыннаю толькі ў V акце, сцэне III, калі ён даведваецца ад Балтазара пра смерць Джульеты. Нават з Лярэнца, які тайна абвясчаў іх, ён нібы гразліва хлопчык.

Ранняя скруха Рамэо не толькі надае ўсёму спектаклю запэўненую зыроннасць, яна вызначае сабою увесь лейтэматы спектакля. Гэтай саюе выразным і яркім злучэннем маналагу «Чыма» у Меркуціа-Іскара, але ён запэўніў за яго надзвычай дорна. Яму не хапае агістна легкасці, тон сапраўднага свавольца і вясёлкі Ренесанса, якую адчуў яшчэ Пушкін, калі пісаў: «Меркуціа — узор маладога кваліфера таго часу — далкатны, прывязчывы, высокародны Меркуціа — надзвычайная асоба ўсёй трагедыі». Між тым, у выкананні Пекура Меркуціа — хутчэй праставаты, чым далкатны. А чаму? Таму, што Рамэо-Платонаў, які стаў трагічным яшчэ за кулісамі, несправядліва называў Меркуціа сярбоўскага асродка.

Пастаноўшчык спектакля «Рамэо і Джульета», заслужаны артыст БССР Л. Лівітану.

У гэтай сувязі ўспамінаюцца словы, кінутыя К. С. Станіслаўскім з прычыны п'янага «Атэла»-Іскара: «Ты можаш іраць доора альбо дрэмна, — гэта яважна, — галоўнае, — каб ты іграў верна» — валькі шчэпкінікі запавет.

Лэдзі толькі зашалацела заслона перад другім актам, мы, прызнаючы, адразу-ж не маглі пазавоцца ад прадчування трагедыі. Холадом магілы вее ад першых-жа слоў Рамэо-Платонава.

Ін лэдзі толькі з'явіўся перад намі, яшчэ не ачыну Джульеты, усё яшчэ залюблены любаўным турнірам з Разаліндай, а ўжо «адзначаны пачаткай лёсу на чале, ужо ллювацца пакрыты ад камзола погляд». А на балу, куды ідзе наш свавольнік Рамэо, ён, стаячы каля калонаў і склаўшы накрыв рукі на гурты, зусім падобны на Гамлета, больш таго — Чаадаева.

Чорны плашч з капюшонам, пад колер бзу камзол і чорныя панчохи надзвычайна ператварылі Рамэо ў пакутніка, для чаго няма падстаў у Шэкспіра. Характар Рамэо не даецца драматургам сам па сабе, ён робіцца трагічным. Яго меланхалічнае расчараванне ў Разаліндзе — палімянасць зусім другой якасці, чым скруха, якая суправаджае пачуццё да Джульеты.

І тут мы падыходзім да аднаго пункта рэжысёрскай задумы, з якім нямае ніякага стасунку, які няправільны, які збядняе Шэкспіра.

Рамэо і Джульета горача і самаадна на кахаюць адзін аднаго. Але ў кожнага з закаханых свая папярэдняя гісторыя. Жаданае, ва ўсім згоднае з этыкетам старэйшых, пачуццё Парыса — гэта ўсё, што ведала дзючынца Джульета перад сустрэчай з Рамэо.

Ну, а Рамэо? Хаця Шэкспір, верні драматычнай лаканічнасці, скары на дэталі, яна, што і ў Рамэо ёсць свая перадгісторыя. Гэта — яго любобнае тамленне да свецкай красуні Разалінды.

У мастацкіх прамысловых арцелях Беларусі

Перад Вялікай Айчыннай вайной на тэрыторыі Беларусі налічвалася 26 мастацкіх прамысловых арцеляў. У іх працавала звыш шасці тысяч чалавек. Вышыўкі, тканіны, кераміка, дзіцячыя цацкі былі іх прадукцыяй.

Беларускія вышывальніцы, ткачы атрымалі высокую ацэнку на дэкадзе беларускага мастацтва ў Маскве і на міжнародных выстаўках у Нью-Йорку і Парыжы.

За час акупацыі Беларусі нямецка-фашысцкія захопнікі зусім разбурылі беларускія мастацкія арцелі, забілі шмат лепшых майстроў.

У сучасны момант хуткімі тэмпамі аднаўляюцца мастацкія прамысловыя прадпрыемствы БССР. У Мінску, Магілёве, Гомелі і другіх гарадах Беларусі працуюць ужо 17 арцеляў вышыўкі, ткацтва, керамікі і г. д.

Філіялы гэтых арцеляў знаходзяцца і ў вясковых мясцовасцях.

На сёнешні дзень ужо можна адзначыць добрую працу вышывальнай арцелі «8 сакавіка» (Бабруйскай абласці), арцелі «20 год Кастрычніка» (Гомельская абласці) і др.

Мастакі Упраўлення прамакаперцыі пры СНК БССР з рэцэптам матэрыял і апрацоўваюць яго. У Мінску знаходзіцца эксперыментальная лабораторыя мастацкіх промыслаў УПК БССР (кіраўнік лабараторыі тав. Анісівіч), якая выдэе вялікую работу. У лабараторыі існуюць аддзёлы строчкавышывальны, дыванаткаі і інкрустацыі. Ёсць таксама невялікая фота-лабараторыя, якая збірае беларускі народны арнамент і распаўсюджае ўзоры малюнкаў, выкананых мастакамі. Кожны мастак эксперыментальнай лабараторыі прадстаўляе ў прыёмную камісію на зацверджанне эскізы. Па гэтых эскізах робяцца ўзоры для кашулі, рушніка і г. д., якія рассылаюцца для масавай вытворчасці на арцелях. Цяпер праходзіць праца па аднаўленню славацкага арнамента сліскага пояса.

Трэба адзначыць таксама працу тав. Ступінай, Рушнік, зробленыя па эскізах, быў вылучаны на конкурсе строчкі і вышыўкі ў Маскву. Гэты рушнік вышыты шырокім багатым беларускім арнаментам, у сярэдзіне якога знаходзіцца дзяржаўны герб БССР.

Па прапанове Старшыні СНК БССР тав. Панамарэнікі гэты рушнік пасылаецца на міжнародную выстаўку, што будзе арганізавана ў бліжэйшы час. Эксперыментальная лабараторыя пасылае на гэту выстаўку таксама яшчэ пяціначны рэчзь: жаночыя сукенкі, мужчынскія кашулі, рушнікі, аборусы і г. д.

Мастацкія арцелі актыўна падрыхтоўваюцца да Усеасязонай выстаўкі, а таксама да іншых конкурсаў і выставак, што прызначаны на сезон 1946 года.

Вялікую працу праводзяць мастакі ў галіне ўзніцання сваёй кваліфікацыі. Кожны мастак раз у тыдзень, апрача выхаднага, мае нярабочы дзень, — «творчы дзень», калі мастакі наведваюць музеі, пішуць эцюды, бяруць кансультацыі.

У. А. НИХАМКІН.

У цяжкія дні, калі беларуская зямля стагнала яшчэ пад ботам фашысцкіх забойцаў, наш народ пачуў прарочыя словы вялікага Сталіна: «Няхай ведаюць гэтыя каты, што ім не пабежыць адказначаць за свае злачыніствы і не ўхіліцца ад караючай рукі замарданых народаў».

Словы таварыша Сталіна сёння здзейсніліся. Перад справядлівым судом народаў сталі фашысцкія вылюдкі. Іх судзіць у Нюрнбергу, іх судзіць у Смаленску і Бранску, іх будуць судзіць усюды, дзе яны пакінулі крывавы след сваіх злачыстваў.

Перад судом нашага народа стаць група злучыцца, якія віваваты ў знічэнні «... звыш 2200000 мірных савецкіх грамадзян Беларусі і ваеннапалонных, якія выгнаны ў нямецкае рабства каля 380000 чалавек, разбурылі і спалілі 209 гарадоў, у тым ліку сталіцу беларускага народа — горад Мінск, гарады Гомель, Полацк, Віцебск, Орша, Барысаў, Слуцк і многія іншыя, 9200 сёл і вёсак; разбурылі і вывезлі ў Германію 10338 прамысловых прадпрыемстваў; разбурылі і разрабавалі 10000 калгасаў, 92 саўгасы; адабралі і выгнаны ў Германію 2800000 галоў буйнай і 5700000 дробнай жывёлы; знішчылі 1.136 больніц, паліклінік, амбулаторыі, 1085 тэатраў, клубы, школы, вышэйшых навучальных устаноў і музеяў» (з Абвінавачвага заключэння на справе аб злачыствах, зробленых нямецка-фашысцкімі злучэнцамі ў Беларускай ССР).

Група з 18 гітлераўскіх злучыццаў, якія 15-га снежня прадсталі перад Ваенным Трыбуналам Мінскай Ваеннай Акругі, з'яўляецца арганізатарам масавага забойства савецкіх грамадзян, выгнаных іх на катаргу ў Германію, разбурыння гарадоў, вёсак, прамысловых прадпрыемстваў. Абвінавачвае заключэнне прад'яўляе кожнаму пасобна з гэтай групы рахунак іх злачынных спраў:

Былі камандзір нямецкай 286 ахоўнай дывізіі, а пасля камандзір 35 пяхотнай дывізіі, генерал-лейтэнант Рыхерт Іоган Георг аддаваў загады аб масавым забойстве мірных савецкіх грамадзян шляхам расстрэлаў і спалення жывымі. Па яго-ж загаду ў 1942—43 г. г. было расстраляна каля 900 чалавек, западозраных у сувязі з партызанамі. У адплату за налет партызан на станцыю Сладунае часці дывізіі Рыхерта разам з часцямі паліцыі Готберга ў верасні 1942 года па-зверска публічна расстралялі ні ў чым не віваваты 100 мірных савецкіх грамадзян, сярод якіх былі жанчыны і дзеці. Па загаду Рыхерта быў арганізаваны пад адкрытым небам на балодзе ў раёне Азарыч (Палеская абласці) лагер, куды было сагнана больш 10000 савецкіх грамадзян, у тым ліку старыя, жанчыны і дзеці. Ад халаду, голаду і хвароб штодня памірала ў гэтым лагеры больш 100 чалавек.

Абвінавачваемы генерал-маёр фон Эрдмансдорф Готфрыд і сярніх быў камандантам гор. Магілёва і Магілёўскага ўмацаванага раёна. Па яго загаду ў Магілёве ў створаных там 2-х лагерах было зніволены 1000 савецкіх грамадзян. У маі 1944 года Эрдмансдорф загадаў пазбавіць харчавання ўсе насельніцтва горада Магілёва, каб, пад пагрозай галоднай смерці, прымусяць яго працаваць на будаўніцтве ўмацаванага раёна.

Абвінавачваемы генерал-маёр паліцыі, бригадэнцюрэ «СС» Герф Эбергард, які быў начальнікам паліцыі Беларусі і намеснікам начальніка галоўнага штаба на барацьбе з партызанамі, аддаваў загады аб арыштах і расстрэлах савецкіх грамадзян. Па асабістай распараджэнню Герфа паліцыя расстраляла некалькі тысяч мірных савецкіх грамадзян з канцэнтрацыйных лагераў горада Мінска і пасёлка Дразды.

Надпалкоўнік паліцыі Вайсіг Георг Роберт праводзіў карныя аперацыі ў Полацкай, Маладзечненскай і Мінскай абласцях. Мірнае насельніцтва знішчаліся, населеныя пункты спаленаліся, маёмасць рабавалася. 3000 савецкіх людзей былі арыштаваны і перададзены для расправы ў «СД».

Капітан паліцыі Фальк Эрнст Аўгуст жорстка караў савецкае насельніцтва ў раёне Себеж, Глыбокае і Радзавічы.

Былі камандант Бабруйскай і Парыч маёр Мол Рэйнгарт Георг адправіў на катаргу ў Германію звыш 12000 мірных жыхароў, сярод якіх шмат было жанчын і дзяцей. Ён прымушаў мірнае насельніцтва размініраваць палі і дарогі, прычым, у час гэтага загінула звыш 100 чалавек.

Капітан Лангут Карл Макс быў намеснікам начальніка лагера ваеннапалонных № 131 у Бабруйску. У гэтым лагеры, у выніку зверстваў Лангута, загінула каля 40000 ваеннапалонных.

Оберлейтэнант «СС», крмынкалкамісар гестапа Кох Ганс Герман знішчаў савецкіх грамадзян у «душгубках». Ён кіраваў лагерам «Арэхі», адкуль у кастрычніку 1943 года адправіў 700 савецкіх грамадзян у Люблін (Майданск) для знічэння.

Па ўказанні Бурхарда Рольфа Аскара — зондэрфюрэра Бабруйскай камандатуры, расстраляна каля 1000 савецкіх грамадзян, 2500 чалавек выгнана ў нямецкае рабства.

Бітнер Аўгуст Іозеф, лейтэнант, катваў савецкіх людзей, знішчаў прамысловыя прадпрыемствы і культурныя ўстановы.

Капітан Гегіц Бруно Макс выселіў з дамоў 10000 грамадзян Бабруйска, разрабаваўшы пры гэтым іх маёмасць.

СУД НАРОДА

Капітан Аік Паўль Карл стварыў у Оршы «гето» і асабіста ўдзельнічаў у знічэнні яўрэйскага насельніцтва.

Былі вахмістр раённай жандармерыі Мінска Мітман Бруно Франц удзельнічаў у расстрэле 200 чалавек. Ён асабіста катаваў арыштаваных савецкіх людзей, у тым ліку і дзяцей, і джаваў сабакамі, а затым расстрэляваў і вешаў.

Былі унтар-афіцэр часцей «СС», паліцыйны баяспекі і «СД» у Мінску Гес Франц Карл удзельнічаў у расстрэле 100 хворых з большай і 250 анявольна ў Мінскай турме. Ён браў удзел у масавым забойстве савецкіх грамадзян яўрэйскай нацыянальнасці з мінскага «гето». Фішэр Гайнц Іоган удзельнічаў у карных аперацыях супроць мірных савецкіх грамадзян і ў спаленні вёсак. Хехталь Ганс Іозеф асабіста спаліў 40 дамоў і расстраляў 230 чалавек. Гетэрыш Алоіз Кільян прымаў удзел у расстрэле 10000 савецкіх ваеннапалонных лагераў «Масюкоўшчына» і 500 мірных грамадзян. Родэнбуш Альберт Іоган неаднаразова ўдзельнічаў у расстрэлах людзей, сярод якіх былі жанчыны і дзеці, а таксама падпальваў вёскі.

На аснове дакладных фактаў, прызнання саміх абвінавачваемых і шматлікіх паказанняў сведкаў Абвінавачвае заключэнне сцвярджае, што ўсе, прыцягнутыя па гэтай справе, удзельнічалі ў знічэнні і разбурыння гарадоў, вёсак, прамысловых прадпрыемстваў, калгасаў, культурных устаноў, помнікаў мастацтва і цэркваў, а таксама ў рабаванні мірных грамадзян, у якіх адбіраліся жывёлы і харч.

Нямецка-фашысцкія захопнікі знішчалі культуру беларускага народа, разбуравалі культурна-асветныя ўстановы.

У сталіцы рэспублікі — Мінску — імі былі разбураны або вывезены ў Германію бібліятэкі Акадэміі Навук, Дзяржаўнага Універсітэта, Політэхнічнага інстытута, гарадскія бібліятэкі імя У. І. Леніна і А. С. Пушкіна.

Яны знішчылі ў горадзе Мінску Дзяржаўную карцінную галерэю, а карціны і скульптуры рускіх і беларускіх майстроў — Рэпіна, Авівазоўскага, Перова, Браўна, Азгура, Керзіна і многіх другіх — вывезлі ў Германію.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Перад фактамі ўсіх гэтых злачыстваў — што-ж больш засталося гэтым вылюдкам, які поўнасцю прызнаў сябе віноватым! Знайшоўся, аднак, адзін сярод іх — Бітнер, які паспрабаваў паменшыць сваю віну. Аднак, судовыя матэрыялы і паказанні сведкаў цалкам сцвярджаюць віноватнасць гэтага гітлераўскага зондэрфюрэра, які ў ўсіх гітлераўскіх забойцаў, якія стаяць цяпер перад судом нашага народа.

Капітан Аік Паўль Карл стварыў у Оршы «гето» і асабіста ўдзельнічаў у знічэнні яўрэйскага насельніцтва.